

Názvy barev v přirovnáních v textech současné češtiny (na materiále Českého národního korpusu)

IVANA KOLÁŘOVÁ
(Brno)

1. Nad bohatstvím názvů barev v češtině se zamýšlí Pavel Eisner v publikaci *Chrám* i tvrz: od něj se například dozvíme, že vedle základních názvů barev (*žlutý, šedý, zelený...*) měla starší čeština nejen známé názvy pro odstíny barev (*narůžovělý, nažloutlý, zažloutlý* (srov. Eisner 1992: 69), ale též *náčervenavý, náčerný, názelený, nážlutý, našedlý*, (srov. Eisner 1992: 284), *přížloutlý, požloutlý* (Eisner 1992: 69), popř. *bělástý, černistý, běličistý* (Eisner 1992: 287).

Kromě toho Pavel Eisner upozorňuje na pohotovou tvořivost Čechů v 16. a 17. století, jak o ní svědčí publikace Zikmunda Wintera *Dějiny řemesel*: podle potřeby tvořili Češi pohotově nové názvy implicitně přirovnávající samotné barvy k „jejich příznačným nositelům v říši stvoření“ (Eisner 1992: 284) – *hřebíčková, koumarová (šedá), holubí, maková, fialová (fialová), tiková, pomorančí, olivová, citronová, myší aj.* (Eisner 1992: 284–285).

2. O tvořivé práci českých autorů 20. století svědčí jejich využití názvů barev pro vytváření atmosféry prostředí a tzv. náladové imprese (termín J.V. Bečky 1992: 122) – postižení nálad, pocitů, které objekt nebo jev, popř. i člověk určitou barvou vyvolává. Názvy barev bývají užívány jako prostředek poetizace uměleckého textu nejen v metaforách, ale i tehdy, je-li barva jako vlastnost „obsažena ve významu substantiva jako trvalý znak“ (Bečka 1992: 154), srov. např.: *V lampionech červeného hlohu, v žhavé růžových smolnickách nad rudofialovými jetelišti se tetelilo horké očekávání* (cituje Bečka 1992: 154), popř. mají zřejmě jména barev vyvolávat pozitivní nebo negativní nálady (imprese; srov. Bečka 1992: 123): *A zase*

samá spousta žlutých a šedavých vod. Šumí to, přelévá se, mručí to, oddychuje to, šplechtá to, mlaská a hučí – tohle bude v noci muzika! (J. Mahena cituje Bečka 1992: 163). Jako prostředek aktualizace textu (Chloupek 1986; Čechová, Krčmová, Minářová 2008: 36; Křelinová 2007) mohou být názvy barev využity i v textech publicistických, zejména v beletrizujících útvarech.

Využití názvů barev *žlutá, šedá* (resp. *sinavá*) a slov od nich odvozených (*šedivá, žlutavě, žloutnout, žloutnoucí*) v textech povídek J. Čepa a K. Schulze ukazuje, že např. *šedá*, resp. *siná, sinavá* vytváří atmosféru spíše stísněnou, ponurou: *Pokoj byl zalit sinavým pološerem, z kterého vyčnívaly části nábytku, roh stolu, boční stěna skříně a polička.* (Čep 1991, povídka Můra: 104); *Jindy se mu stávalo, že se octl za úsvitu na cestě k svému předměstí a motal se jako opožděný noční motýl mezi šedými zdmi* (Čep 1991, povídka Člověk na silnici: 300); popř. je součástí obrazů vyvolávajících nechut', až odpor, často ve spojení dalšími obrazy: *špinavý zimní večer, štiplavý kouř, shnilá kaluž vody, zchátralé): První dojem byl ze všeho nejodpornější. Byl špinavý zimní večer, ulice od nádraží byla šedivá.* (Schulz 1998, povídka Per amitia silentia lunae: 55); *Kaluž vody hnila u cesty a vítr z továrních komínů sem zanášel palčivě štiplavý kouř, vše bylo šedé a zchátralé a toliko večerní temnota* (Schulz 1998, povídka Blázen před zrcadlem: 99).

Pozoruhodná je práce dvou uvedených autorů s názvem *žlutá* a výrazů od něj odvozených. U obou vyvolávají obrazy se žlutou barvou a procesy přeměny ve žlutou barvu spíše negativní konotace – u Čepa i Schulze postihují viditelné symptomy nemoci: *Byl to malý, hubený človíček žlutavě chorobné pleti* (Schulz 1998, povídka Blázen před zrcadlem: 100); *Rozárka žloutla a kašlala.* (Čep 1991, povídka Rozárka Lukášova: 56); *Amálka zošklivěla těhotenstvím, zežloutla, začala ho nenávidět* (Čep 1991, povídka Člověk na silnici: 299). U K. Schulze je *žlutá* barva součástí negativních obrazů přírody (*žloutnoucí, vyprahlá tráva; klasy ... jako nepohnutelná žlutá hmota*): *... se musilo jít ještě kus cesty úhorem přes železniční trať a pak dál po žloutnoucí, vyprahlé trávě podél hromad všelijakých odpadků* (Schulz 1998, povídka Blázen před zrcadlem: 99); *Rovina, kruhovitě se otáčející, byla napěchována obilím a klasy stály jak těžká, nepohnutelná žlutá hmota, ztvrdlá vedrem a ukutá ve výhni tohoto žhnoucího dne...* (Schulz 1998, povídka Prsten královnin: 139). Zcela jinou atmosféru vytváří užitím přirovnání v obrazu pole zralého obilí autor následujícího básnického textu (převzato z Českého národního korpusu): *Motýl (Vanessa Antiopa) Aksamitově černý, s teplým nádechem dozralé švestky roztáhl doširoka křídla; tím živým sametem vesele prozařuje pás chrpové modrých zrn podél trásnitě skvrny, žluté jak obilný lán. Usedl na kmen, a*

dýchají zubatá něžná křídla, hned přísátá k hnědé kůře, hned nastavená světlu.
(ČNK)

3. Podařilo se nám vyhledat doklady z Českého národního korpusu (SYN2000, SYN2005, SYN2006PUB), v nichž jsou barvy *žlutá* a *šedá* součástí českých přirovnání, z nichž některá jsou zařazena i do *Slovníku české frazeologie a idiomaticky. Přirovnání*¹.

3.1. Přirovnání se *žlutou barvou* vypovídají jak o člověku, tak o jiných živočiších, přírodních jevech nebo o neživých objektech. Často je *žlutá barva* např. předmětů nebo rostlin přirovnávána k barvě *slunce* (*sluníčka*):

- (1) Z temnoty za jiskřivou duhou se vynořila Alia. Měla na sobě žlutý šat, lemovaný atreidovskými zeleno-žlutými znaky, *žlutá jako slunce* a zelená značící smrt, z níž vzhází život.
- (2) ...bledé, nenápadné *květy* i ty směšné, načechrané a karmínové jako tváře šašků. Mléčné bílé, z nichž odpadával jeden plátek za druhým, *žluté jako slunce*, svrasklé jako zmačkaný papír.

Přirovnání charakterizující barvu tváře nebo pokožky člověka vyjadřují často ironii, posměch, jako např. v dokladech:

- (3) Rumburak vyslechl ještě pár podobných poznámek [...] ², pak se *vzteky žlutý jako upíří špičák* opět změnil v havrana.

Často autor využitím přirovnání se *žlutou barvou* vytváří obraz člověka nemocného, zesláblého, který má obličej nebo kůži *žluté jako vosk*³, *žluté jako pergamen*. Toto líčení často podtrhují další charakteristiky (*knír... splihle visel; ohryzek i bradka trčely ke stropu; vrásčité kůže, oči červené a napuchlé*):

- (4) Isador ležel na zádech na posteli, obličej měl *žlutý jako vosk*. Jeho knír, který mival vždy pečlivě nakroucený, mu splihle visel.
- (5) Dr. Fischelson ležel oblečený na posteli, *žlutý jako vosk*, ohryzek a bradka mu trčely ke stropu.
- (6) Drobný obličej měl *žlutý jako vosk* a kůži vrásčitou.
- (7) Ve chvíli, kdy jsem si to uvědomil, se zpoza dveří vynořila ruka. Byla to spíše pouhá kostra pokrytá světle *žlutou, jakoby pergamenovou kůží*, již prosvítaly kosti a kotníky prstů.
- (8) Tvář nemocné byla *žlutá jako pergamen*, oči nepřirozeně velké a jasné.

1 Dále je toto dílo citováno pod zkratkou *SČFI*.

2 Znak [...] naznačuje vynechání části textu.

3 V *SČFI* (1983: 386) je v tomto významu uvedené přirovnání být (bledý) jako vosk.

(9) Oči měl zavřené a propadlé, líce *žluté jako pergamen*.

Méně obvyklé je přirovnání žluté barvy lidské pokožky např. k *hlině, gumě*:

(10) Ti dva chlápci byli úplně stejní. (...) Pleť, nebo co to bylo, měli šedavě *žlutou jako z gumy*.

(11) Jeho tvář byla *žlutá jako čerstvě obrácená hlína*, jeho oči červené a napuchlé.

Kontextovou negativní expresivitu dodává přirovnáním se žlutou barvou, která by v jiném případě mohla nést i pozitivní citové zabarvení, nepatřičnost vlastnosti (*být*) *žlutý* vzhledem k danému jevu: neestetickou představu např. vyvolávají žluté zuby, ačkoliv jejich barva je přirovnávána k barvě *citronu* (srov. doklad 12; též SČFI 1983: 63), zatímco přirovnání barvy stehlíků k barvě citronového listí většinou negativní představu nevyvolává (srov. doklad 13). Stejně tak spíše nepříjemné představy vyvolává přirovnání žluté barvy pleti, pokožky člověka k barvě *kanárka* (srov. doklady 14, 15), zatímco přirovnání barvy vlaštovek nebo nového míče k barvě kanárů nikoliv (srov. doklad 16, 17; srov. též SČFI 1983: 147), přirovnání barvy člověka (staré slečny) k barvě *blatouchu* se objevuje v textu vyjadřujícím dětský posměch (srov. doklad 18), zatímco přirovnání barvy věci k barvě *blatouchu* je součástí výpovědi postihující obdiv a nadšení dítěte (srov. doklad 19):

(12) „Co jsme si, to jsme si“, řekl s různolícím úsměvem, ukázal *zuby žluté jako plátek citronu* a napřáhl k panu Pragovi ruku.

(13) K svému potěšení jsem tam našel stehlíky, zbarvené jako šašci živě červeně, žlutě a černě, *zvonky, zelené a žluté jako citronové listí* ve vysokém létě.

(14) ... ale je zřejmě možné, že mu ještě nebylo ani padesát. Sotva stál na nohou, opíral se o hůl a ve tváři byl *žlutý jako kanárek*.

(15) ... napil jsem se vody a onemocněl jsem hepatitidou typu B. *Žlutého jak kanárka* mě převezli z Batávie do Calcuty.

(16) A ptáci, kteří tu poletovali, byli ještě pestřejší a ještě krásnější. Vlaštovky *žluté jako kanáři*, bílí datlové, modří holubi...

(17) Jednou dostal kožený míč od tety z Prahy. „Byl *žlutý jako kanárek* a voněl novotou. Když z něj vykoukla růžová duše, obrátili jsme ho naruby a znovu zašili.

(18) Slečna Vítková, kolik jí asi je? No, stará už bude. Nosí cvíkr a je taková tenká a pořad hubuje. Je *žlutá jako blatouch* a prská, když mluví.

(19) Což těch *faldovaček!* Ty maminka nekoupí, kdepak! To není ani pomyslení. Což jestlipak by koupila ty *žluté* tamhle? Ty jsou taky tuze krásné, *žluté skoro jako blatouch*, a Kája by se zaklejšvat na to chtěl, že jistě vržou.

Citované doklady přirovnání se *žlutou barvou* ukazuje podobné tendence, které se projevují v jejich užívání K. Schulzem a J. Čepem. Je-li nositelem žluté barvy člověk (zprav. jeho pleť nebo pokožka), nesou přirovnání většinou negativní citové zabarvení: *žlutá barva* je zpravidla symptomem nemoci, únavy, popř. Nep-

říjemně působícího zjevu, a to i tehdy, je-li přirovnávána ke žluté barvě jevů vnímaných pozitivně (*kanárka, blatouchu*). Negativní význam má různou míru – od odlehčeného (viz doklad 15 ... *Žlutého jak kanárka mě převezli z Batávie do Calcuty*), dětsky laskavého (viz doklad 18 ... *Je žlutá jako blatouch a prská, když mluví.*) k vyjádření budícímu soucit, nebo až odpor (viz přirovnání barvy pokožky nemocného k barvě vosku, pergamenu v dokladech 6, 8, 9). Pozitivně vyznívá snad pouze přirovnání *žluté barvy vlasů* k žluté barvě květin nebo listů:

(20) Jak stál zády k ním – malý muž ve světle šedých šatech – byl na něm nápadný jediný rys: obdivuhodná kštice vlasů tak *žlutých a zářivých jako květ obrovské pampelišky*.

(21) Světlo lampy, odrážející se jasně na jeho botách a tlumeně na jejich *vlasech žlutých jako podzimní listy*, se mihlo po papíru.

Přirovnání žluté barvy jiných jevů (rostlin, zvířat, objektů) nese pozitivní (srov. doklad 22), nebo negativní význam (srov. doklady 23, 24) v závislosti na kontextu a dalších výrazech, které jsou součástí textu s přirovnáním. Různá expresivita je patrná v obrazech krajiny:

(22) Ve vzduchu povívalo babí léto. Listů na stromech bylo *žluté jako krokusy*.

(23) Šla po prašné cestě od nádraží k moři, vítr mezi borovicemi byl horký a *žlutý jako voda v Liaotungském zálivu*.

(24) Wiliam Wallace stál a shlížel na *řeku*, jako by pro něj stále zůstávala tajemstvím. Pod nohama, jež mu visely přes sráz, byla průhledná a *žlutá, jako stará láhev ležící ve slunci a plná světla*.

Nejčastější je přirovnání žluté barvy k barvě *slunce/slunička*, více než 1x se objevuje přirovnání k barvě *vosku, pergamenu, kanára/kanárka, citronu/citronového listí, blatouchu*.

3.2. Také nositelem *šedé barvy* přirovnávané k barvě různých přírodních jevů (*nebe, moře...*), objektů (*oblázky, ocel, popel*) může být jak člověk, tak živočich, přírodní útvar nebo objekt. Přirovnání *šedé barvy* ve vzhledu člověka nemusí – na rozdíl od přirovnání s barvou žlutou – nést vždy negativní význam. V některých případech mohou výpovědi s takovým přirovnáním vyznívat pozitivně, jako např. přirovnání *šedých očí* děvčete k moři, oblázkům, nebi...:

(25) Doširoka rozevřela oči. Jsou *šedé jako moře*, ty její oči, nápadně velké a průzračné.

(26) Joan si mě prohlédla jasnými očima, *šedýma jako oblázky*.

(27) Tu zapomněl na všechnu bolest a propadl okouzlení; neboť Lúthien byla nekrásnější ze všech Ilúvatarových dětí. Šat měla modrý jako bezoblačné nebe, ale oči měla *šedé jako hvězdnatý večer*.

V některých textech sice samotné přirovnání nositele *šedé barvy* nevyznívá negativně, ale vytváří nepříliš příznivý obraz o něm ve spojení s představou, kterou text může vyvolávat, popř. ve spojení s negativním významem podobného přísloví:

(28) Ziki má oči *světle šedé jako popel*, jemné cigarety, ale včera byly najednou žluté a pálily. (obraz *oči světle šedé jako popel* vyvolává představu nevýrazných očí)⁴.

(29) Upřely jsme na sebe oči. Ty její byly *kamenně šedé jako zimní nebe* před vánicí.

(30) Ten člověk si asi ani neuvědomuje, že vedle něj někdo sedí. Už předtím si všimla, že má oči *šedé jako vyleštěná ocel*.

Přirovnání *oči kamenně šedé, oči šedé jako vyleštěná ocel* mohou mít v charakteristice člověka podobný význam jako *oči tvrdé jako ocel, mít kovově šedé oči* (srov. SČFI 1983: 234), popř. *být jako kámen / z kamene* (srov. SČFI 1983: 144–145).

Zpravidla obraz nevýrazného a nenápadného člověka, ale též člověka nemocného dokresluje přirovnání *šedé barvy* jeho pleti nebo celkového zjevu k *šedé barvě přírodního jevu nebo předmětu*, popř. imaginární představy (ducha):

(31) Tvary a věci a bytosti jako by se nečekaně nořily z nicoty a lidé byli zprvu *šedí jako duchové* a člověk je jen stěží poznal, i když se přiblížili⁵.

(32) „Co děláš?“ zabručel Ron; tvář měl *šedou jako popel*.

(33) Jakýsi muž s tváří posetou neštovičnými jizvami se štetkou vlasů, všecek *šedý jako prach* a odpadku brusičů, vznášeje klobouk po způsobu ženicha, který drží kytici, schýlil se k Mejgešovi a patře do jeho strnulé tváře, jal se mluvit činně pohyby vhodné při zhasínání svíci.

(34) Stíny našich postav uléhaly na zdívo prázdný a bez obsahu, obličej *šedé jako popel* – zdrcující bylo toto ponenáhle umírání uprostřed ranní svěžesti, jež tu ještě před několika minutami vládla.

(35) Paní Saundersová odložila příkrývku. Měla na sobě černý kabát, klobouk se závojem a černé punčochy. V obličejí byla stejně *šedá jako zimní světlo* cezené nízkou oblohou.

Také *šedé vlasy* člověka jsou přirovnávány opět k barvě *popela*, popř. k barvě *myši, železa*:

(36) Takže jsem zamířila na nástupiště ve směru na východ, a v tu chvíli přijel vlak, ale než jsem nastoupila, znovu jsem ji zahlédla. Byla daleko na nástupišti, kráčela k otvírajícím se dveřím a vlasy měla *šedé jako popel*.

4 Srov. přirovnání *být (šedý) jako popel* v SČFI (1983: 278).

5 O přirovnání *být jako duch = být slabý jako duch*, srov. SČFI 1983: 93).

(37) Mávl rukou na dívku, která tam stála v davu, aby vystoupila. Na holku z vesnice nevypadala zas tak špatně. Vlasy měla *šedé jako myš*, moc čistá nebyla a hrbila se, jako by na zádech měla dvě vědra...

(38) Krátké, tvrdé vlasy, rovně striženě přes velké čelo, husté a *šedé jako železo*, přiléhaly jako helma k velkolepě tvarované hlavě. Vyholená normanská tvář s dlouhým rovným nosem a odhodlanou bradou, ve velkých propadlých důlcích temně planoucí oči.

Zdůrazňují-li autoři (nejčastěji) umělecké literatury šedou barvu v přírodě, dokreslují tím většinou *ponurou podobu krajiny* – viz *obrazy šedého moře nebo jezera, obrazy šedé oblohy*:

(39) Bouřka prala mraky a zpívala: Šedé je nebe, *šedé jako ocel kosy*, šedé jsou doutníky na rákosí...

(40) Mraky *šedý jak olověný závaží* přines' vítr, co listí začal vát na perón zapomenutých nádraží, kde na tvůj vlak já jsem čekal tolikrát.

(41) Hustě pršelo a nízká obloha byla téměř *šedá jako bridlice*.

(42) ...rěva byla suchá a hnědá a půda připravená na sních a dole mlčelo jezero, ploché a *šedé jako ocel*.

(43) Dole bylo moře, *šedé jako olovo* a bez jediné plochy, ale Notarbartolo je na okamžik vidět jako za letních měsíců, ve slunci, které rozpaluje písek zlatistým blyskotem, a s vodou plnou života čeřící se mezi útesy.

(44) Erijské jezero bylo nehybné a *šedé jako mrtvý oceán*.

Nejčastější je přirovnání šedé barvy k barvě popela, více než 1x se objevují přirovnání k barvě olova, oceli, myši, prachu. Většina přirovnání se však vyskytuje spíše ojediněle (např. *šedé jako oblázky, šedé jako bridlice, šedé jako mrtvý oceán, šedé jako železo...*).

4. Citované i další doklady z Českého národního korpusu ukazují, že především autoři uměleckých textů využívají přirovnání obsahující označení barev, která jsou zařazena i do slovníků a jsou považována za ustálená (*žlutá jako kanár, žlutý jako vosk, žlutý jako slunce/sluníčko, šedý jako popel, šedý jako ocel, šedý jako myš*), ale také přirovnání méně obvyklá (*šedý jako oblázky, šedý jako moře, šedý jako mrtvý oceán, šedý jako hvězdnatý večer, žlutá jako stará láhev...*), která mohou být projevem individuální tvořivosti autora. Pozoruhodné je využití barev žluté a šedé v obrazech člověka i přírody jako prostředků expresivity pozitivní i negativní, zejména barvy žluté dokreslující převážně negativní obraz člověka. V dalších zkoumáních se zaměříme na sledování přirovnání s dalšími barvami, popř. na jejich konkurenci s přirovnáním implicitním (*kanárkově žlutý, popelavě šedý...*).

Literatura

- Bečka J. V., 1992, *Česká stylistika*, Praha: Academia
- Čechová M., Krčmová M., Minářová E., 2008, *Současná stylistika*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny
- Čep J., 1991, *Dvoji domov*, Praha, Vyšehrad
- Čep J., 1999, *Polní tráva*, Praha, Vyšehrad
- Čermák F., Blatná R. a kol., 2005, *Jak využívat Český národní korpus*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Čermák F., Filipec J., 1985, *Česká lexikologie*, Praha: Academia.
- Čermák F., Hronek J., Machač J. a kol., 1983, *Slovník české frazeologie a idiomatiky. Přirovnání*, Praha: Academia
- Eisner, P., 1992, *Chrám i tvrz*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny (reprint vydání z r. 1946 v Praze nakladatelstvím J. Podroužka)
- Chloupek J., 1986, *Dichotomie spisovnosti a nespisovnosti*, Brno: Univerzita J. E. Purkyně
- Křelinová R., 2007, Funkce a modifikace hovorových frazémů v psané publicistice. – Klímová K., Minářová E. (eds.), *Čeština – Bádání a učení*, Brno: Masarykova univerzita, s. 74–78.
- Schulz K., 1998, *Tvář neznámého a jiné prózy*, Třebíč – Rosice u Brna: ArchaImfa, Gloria.

Doklady (1)–(44) citovány z Českého národního korpusu (z korpusů SYN2000, SYN2005, SYN2006PUB), přístupného na adrese <http://ucnk.ff.cuni.cz>, převážně z uměleckých textů.

Names of Colours in the Parables in the Contemporary Czech Texts (of Czech National Corpus)

There are parables with the names of colours in Czech that compare the “colour of people – of the human face, human skin”, of the colour of anything else to the colour of anything in nature, of natural scenery: to the colour of plants (*žlutý jako pampeliška* – as yellow as a dandelion, *žlutý jako citron* – as yellow as a lemon / lemon coloured), to the colours of animals or birds (*žlutý jako kanárek* – as yellow as a canary / canary coloured) or to the colours of anything else in natural scenery (*šedý jako moře* – as grey as a billow, *šedý jako hvězdný večer/hvězdné nebe* – as grey as an evening sky with stars), or the parables can compare the colour of the human body (face) to the colour of some things (*žlutý jako vosk* – as yellow as a wax /, *žlutý jako pergamen* – as yellow as vellum, *žlutý jako pivo* – as yellow as a beer, *šedý jako ocel* – as grey as steel/steel-grey, *šedý jako popel* – as grey as ashes / cinereous). Authors of belles-lettres or of poetry using parable-comparison

with the words *žlutý* / *yellow* usually depict the human visage as a symptom of illness or caducity (*jeho obličej byl žlutý jako vosk* – *his face was yellow as wax*; *byl žlutý jako pergamen* – *he was yellow as vellum*) or they etiolate the people (*zuby měl žluté jako citron* – *his teeth were lemon yellowed*, *dostal žloutenku a byl žlutý jako kanárek* – *he suffered from jaundice and was canary coloured*). Using the word *šedý* / *grey* in parable-comparison authors sometimes depict people of nasty appearance (*obličej šedý jako prach* / *jako popel* – *face as grey as dust* / *as ashes* / *cindereous*), but sometimes they picture something nice in the human appearance (*oči šedé jako hvězdné nebe* / *jako moře* / *jako oblázky* – *eyes as grey as an evening sky with stars* / *billow* / *pebbles*).

Keywords: *parable, comparison, names of colours, names of colours and creativeness, žlutá / yellow in Czech parables, šedá / grey in Czech parables.*

(Перевод)

Сетевые СМИ (не электронные версии печатных СМИ, а издания, изначально возникшие на базе web-технологий и продолжающие функционировать исключительно в сети), появившись как новый тип дискурса в русскоязычном секторе интернета – рунете – уже более десяти лет назад, активно формируются в социокультурном пространстве России. Потенциально их влияние на всю российскую жизнь столь велико, что многие авторы говорят о становлении информационного общества, когда "потенциал страны измеряется потенциалом информатизации, скорее, количеством компьютеров и подключений к Интернету, чем количеством заводов и выпускаемой ими продукции" (Засурская 2000: 27). Безусловно, сетевые СМИ повлияли и еще будут влиять на традиционные СМИ. Однако, прогнозируя пути развития средств массовой информации, некоторые журналисты не исключают, что интернет с его тематическими возможностями постепенно будет "поглощать" газеты, радио и телевидение, становясь круглосуточным открытым информационным каналом. И все же, несмотря на признанную заметность интернета для развития традиционных СМИ, большинство журналистов считает, что с приходом интернета индустрия массовой информации лишь модернизируется, но не меняется принципиально (Андреева 2000: 82).

Это подтверждает и то, что сетевые СМИ как тип дискурса характеризуются, как и традиционные каналы связи, действительностью коммуникации,

1 Работа выполнена в рамках проекта РГНУ (грант № 05-04-32003 аУ).